

Hili ho huhu malu'í

Hangē pē ko e ngaahi fairo'ō kehé, 'e ala fakatupu 'e he huhu malu'í ha ngaahi uesia kehe 'i ha kakai 'e ni'ihī. Ko e fakafeangai angamaheni pē 'eni ia 'a ho sinó pea 'oku hā mei ai 'oku ngāue 'a e huhu malu'í. Ko e ngaahi uesia 'oku fa'a vaivai pē 'enau hokó, 'ikai fu'u fuoloa pea 'e 'ikai te ne ta'ofi ai 'e ia ha'o ma'u atu 'a e huhu hoani (second dose) pe ko ha'o hoko atu 'a ho'o mo'ui faka'ahó.

Me'a te ke ala ongo'í	Me'a 'e lava ke tokoní	Taimi 'e ala kamata ai 'ení
Mamahi'ia 'i he feitu'u na'e fakahoko ai 'a e huhú, langa'ulu mo e ongo'í tãvaivaia mo e ongosa. Ko e ngaahi uesia 'eni 'oku angamaheni 'a hono lipooti maí.	Hili ha konga tupenu viviku mokomoko pe ko ha 'aisi 'i he feitu'u na'e fakahoko ai 'a e huhú 'i ha ki'í taimi nounou. 'Oua 'e mili pe fotofota 'a e feitu'u na'e fakahoko ai 'a e huhú.	'I loto 'i he houa 'e 6 ki he 24.
'E ala hoko foki mo ha felāngaaki 'a e uouá, ongo'í puke, fakamokosia, mofi, felāngaaki 'a e ngaahi hokotanga huí mo ha ongo'í tokotokakovi.	Mālōlō pea inu ke lahi 'a e vaí. 'E lava ke folo ha paracetamol (panatolo) pe ibuprofen, muimui ki he ngaahi fakahinohino 'a e kautaha fo'u fairo'ó. Kumi ha fale'í mei ho'o tokotaha ngāue fakapolofesinale ki he mo'ui lelei kapau 'e faka'au ke toe fakalalahi ange ho ngaahi faka'ilongá.	'I loto 'i he houa 'e 6 ki he 48.

'Oku malava ke hoko ha ngaahi uesia lalahi ka 'oku hāhāmolofia 'aupito 'eni ia. 'Oku ako'í 'a e kau fakahoko huhu malu'í 'a Nu'u Silá ke nau lava 'o leva'í 'eni. 'E 'i ai ha ngaahi uesia kehe 'e ni'ihī te nau uesia fakataimi 'a e malava 'o faka'uli pe ngāue'aki ha ngaahi mīsini. 'I ha hoko ta'e'amanekina 'a 'eni, kātaki 'o talanoa ki ai mo ho'o ngāue'angá.

Kapau te ke ongo'í ha ngaahi faka'ilonga 'oku ngalingali ke felāve'í mo e COVID-19, hangē ko ha tale hokohoko fo'ou, ha mā'olunga 'a e fua māfana 'o ho sinó/mofi pe mole pe liliu 'a e ifo angamaheni (taste) pe lava ke nāmu'í ha me'a, nofo pē 'i 'api pea fakahoko hao sivi COVID-19.

Kapau te ke ongo'í ha uesia kehe mei ho'o huhu malu'í COVID-19, 'oku totonu ke lipooti atu ia 'e he tokotaha na'a ne fakahoko ho huhu malu'í pe tokotaha ngāue

fakapolofesinale ki he mo'ui lelei ki he Centre for Adverse Reactions Monitoring (CARM pe Senitā ki hono Muimui'í 'o ha Uesia Kovi).

'E lava foki ke ke lipooti ha ngaahi uesia kehe 'aki ha'o 'imeili fakahangatonu ki he CARM pe ngāue'aki 'a 'enau foomu lipooti 'i he 'initaneti 'i he uepisaiti 'a e CARM otago.ac.nz/carm.

Kapau 'okú ke ta'epau'ia fekau'aki mo ho ngaahi faka'ilongá pe 'oku faka'au ke toe fakalalahi ange, talanoa ki ho'o GP pe telefoni ki he Healthline 'i he 0800 358 5453.

Kapau 'oku 'i ai ha me'a 'okú ke hoha'a ki ai 'i he taimi pē ko iā felāve'í mo ho'o malu mo haó, telefoni ki he 111 pea fakapapau'í 'okú ke fakahā atu kuó ke ma'u atu ha huhu malu'í COVID-19 koe'uhí ke nau fakahoko atu 'a e sivi totonú.

**Unite
against
COVID-19**

New Zealand Government

